

GAZETA

DE TRANSILVANIA.

ANŞA

(КЪ ПРЕАНАЛТА ВОИЕ.)

AL IX-LEA.

N^{ro} 75.

Brashov, 16. Septembrie.

1846.

К а в с а р о т ъ н ъ .

(Брмаре.)

Дар клѣдїреа дрѣмзїлор, фачереа подѣ-
рїлор, фзражъл (ілішъл) солдацілор, кърѣ-
шіле, плѣділе попілор шї а потарїлор, а пѣ-
зїторїлор де хотарѣ шї а вїтелор, дар тїрѣ-
ніле дерегѣторїлор (сѣ терте чеї невіноваці),
дн зрѣтѣ ровотеле домнеці, каре, сѣ ретѣе
ворва днтре пої, е леѣеа чеа маї днкѣрѣ-
тѣре, кѣчї дѣпѣ о леѣе а „волнїчїеї шї а дн-
тѣмплѣрї“ зпїї мерг кѣте доѣ, треї, алції
шї кѣте патрѣ, ба шї кѣте чїпчї зїле дн се-
птѣтѣлѣ дѣпѣ о тошїорѣ саѣ дѣпѣ 1 1/2; а-
даогѣ поштѣрїїле челе непѣтѣрате: зечїзїа-
ла, клѣчїле, кѣратѣл грѣвлї шї а пѣтреѣ-
лѣї, цесѣтѣл, торсѣл, стѣлцереа іпѣлї шї а
кѣлепеї, клѣцереа кїтѣпѣлї ш. а. Маї дн-
коло дѣрѣвѣрїреа пѣтѣпѣтѣрїлор, днѣлдіреа
попорѣлї, тѣлдітеа копїлор, тѣлтеле сер-
вѣторї, економїа патрїархалѣ, прежѣдегле
шї сѣперстїдїа шї Дѣтнезеѣ маї шїе кѣте
алтеле. Шї ачестеа тѣте се днтѣмплѣ дн
комїтате ка шї дн пѣтѣпѣтѣл крѣїеск, кѣчї
шї аколо аѣ касїї іоваці ромѣпї шї дн се-
кѣїте іар аша. Не тѣте ачестеа, каре адао-
се ла олатѣ фак ачел жалнїк днтрег, дн
каре апої ка дїптрѣн ісвор неѣзѣт се ре-
варсѣ асѣпра попорѣлї пострѣ неферїчїреа,
шї каре кѣнд ар фї деосевї зна кѣте зна, дн-
кѣ ар фї дн старе а неферїчї кѣ време не о
пласѣ де локзїторї, а о фаче тѣмпнїтѣ, а о
кѣтронї, а о адѣче ла о пѣлѣ, а о оторѣк
кѣ о тоарте лїпѣ, не тѣте ачестеа зїк а ле
дескрїе маї не ларг, пѣ днѣгѣдїе днѣгѣдїтеа
ачестеї фѣї. Кѣ тѣте ачестеа челе че леам
зїс шї леам енѣтерат пѣлѣ ачї, днѣкѣ соко-
теск кѣ вор фї дестѣле, ка сѣ пѣтедї зїче
кѣ мїне, кѣ стареа де асѣзїа а ромѣпїлор дн
патрїа пѣстрѣ есте трїстѣ. . .

Фїеїмї ертат ка де днѣїере а атїпѣ ре-
сѣлтателе челор зїсе пѣлѣ ачї. Дн ачеле
ла локѣл зптеї пѣне кѣцетѣторїїл ачѣа кѣ-
тропїре моралѣ крескѣтѣре не зї че мерѣе,
кареа де о парте се днѣдерѣазѣ прїп пѣкѣ-
тѣса аплекаре ла веѣїе шї лотрїе, прїп пѣ-
перї де фок шї оторѣрї, прїп днтѣнечїтеа
тїпдїї шї прїп неапѣкареа де че е маї вѣн;
їар де алтѣ парте прїп некрѣдїпѣ шї трѣ-
дѣторїе, прїп лїпѣшїре шї вїкленїе, прїп фѣ-
дѣрїе шї пофѣтѣ де рѣсѣвпаре, ваї де лок!
тѣте ачестеа адесеорї шї преа пїпѣт. Дн
ачестеа впеле се вор лѣтѣрї маї тѣрзїѣ. Де

аїчї се пѣте еспїка шї ачѣа слѣбїчѣне тотѣ-
лѣ маї престе тот (?), ба почїз зїче стрї-
кѣчѣне, а кѣреї трїсте зрѣтѣрї сѣнт ферїреа
де лѣкрѣ ка маї пїчї о пачїе алта (?), зпѣ-
ра сѣферїре шї дн чеа маї реа темпїцѣ; а-
тѣдї вѣрѣвадї стрѣтѣвї, гѣшадї, чѣпцї шї
прѣпчї кїланї кѣ атѣт маї тѣлді; тотѣла де-
цѣнераре а фїсіопомїїлор челор фѣрѣтѣсе ро-
мане шї маї тѣлѣт декѣт тѣте деаса морта-
лїтате че се араѣт днтре еї дела зп тїмп
днѣкѣче. Дн ачестеа се пѣте еспїка шї а-
чѣа днпреѣїзраре сѣпѣрѣтѣре, кѣ дн ачест
попор сѣмїпѣа рѣвлї прїнде рѣдѣчїнї аша
кѣрѣнд. Ачї заче прїчїпа ачелеї сѣрѣчїї кѣт-
плїте, днтрѣ кареа ведем не партеа маре а
ачестѣї попор, кареа се адеверѣще деплїн кѣ
тѣрѣрїа дн каселе, дн вѣшмїнтеле шї дн
храна лор, тѣлѣта сѣрѣчїе де ідеї, шї маї
тѣлѣт ка тоате рѣстанѣїа де контрївѣдїе не
дої шї не маї тѣлді ані; . . . дн ачестеа се
пѣте лѣа тѣсѣрѣ де тїкѣлошїа ачестѣї по-
пор, днтрѣ каре ел заче дела зп тїмп дн-
кѣче шї дела каре пѣмаї зп паш маї е-
сте пѣлѣ ла перїчѣне.*) Дар днѣкѣ не-
пѣкѣчѣнеа че се азде не ічї не коло, фер-
вїптеа асѣптаре а діетеї шї а рѣгѣлѣрїлор
зрварїале, сѣкѣрїреа прѣдѣлї сѣрїї шї а кон-
трївѣдїеї, акѣреї пѣдежде сѣпѣ дн тѣте гѣ-
рїле, зра дн контра апѣсѣторїлор лор, шї
їарѣш лѣзда асѣпра ачелора карїї кѣвѣпѣтѣ
лѣпѣгѣ еї, саѣ фак орї шї че дн ал лор іпте-
рес ш. а. Че сѣнт ачестеа алтѣ, декѣт тѣр-
тѣрїї стрїгѣтоаре: кѣ соартеа дѣранїлор
патрїеї пѣстрѣ престе тот е трїстѣ шї
кѣ трѣвѣе сѣ о днѣвѣпѣтѣдїм кѣт маї
кѣрѣнд.

II.

Кѣт сѣ ажѣтѣм ла стареа ачѣаста?

Прѣкѣт рѣмеле сѣнт матерїале шї спї-
рїтѣале, аша мїжлѣчеле вїндекѣтоаре трѣвѣе
сѣ фїе де дѣѣ фелїрї.

*) Ної дн партене пѣ негѣм ачестеа че аплеакѣ
азѣторѣа артїколѣлї ла стареа шї ла каракте-
рѣл ромѣпїлор; тѣте пот фї адеѣрате, пѣмаї
пѣ престе тот, чї не ла зпеле дїпѣтѣрї маї тѣлѣт
декѣт не ла алтеле Дар вом нега пѣлѣ ла
тѣрте, кѣ ачест карактер негрѣ, фїорос, ар фї
пѣмаї ал попорѣлї ромѣпеск дѣран, чї ел се
пѣте аплека тот аша вїне шї кѣ ачелаш дрепт
ла маї тѣлѣте алте попорѣ. Чїтїдї де Полонїа,
де Рѣсїа, де Неапол, де Ирландїа, де зпеле про-
вїпдїї немѣдїї, кїар де сѣкѣї дн V. Ujs. дн
1845. ваї токма шї де дѣранїї франѣозї дн маї
тѣлѣте пѣрѣдї шї вѣ конвїпѣдїї. Ped. Gaz.

МОЛДАВІА.

Іаші. Агът Алвіна кът ші възлетінѣ дін 5. Септ. в. пѣвлікъ зрмъторѣа щіре фортѣ днсемпатъ пентрѣ тоді чеі интересаді де інстїтвдіа пѣвлікъ:

Епітропіа дмвѣдътрїлор пѣвліче. Nr. 294. Потрївїт кз днгрїжіреа пре днълдгатылї Домн, пентрѣ днвѣдътрїреа ратылї де дмвѣдътрѣ, ценералніка аднпарѣ днкъ дн апъл трекът, аѣ пѣмїт дін сїпъл еї о комїсіе, карѣа днпрезпъ кз епітропіа с'аѣ днделетнїчїт кз компзнереа зпѣї план де реорганїзарѣ шкоалелор пѣвліче. Дѣпъ днделзнгате десватерї аспра ачествї пнкт днсмнѣторїѣ, с'аѣ статорнїчїт зп поѣ регламент днтемеет пе експерїенціа апїлор треквді шї пе невоїа де фадъ а крещїреї тїперїмеї. Дн зрмареа ачестор с'аѣ афлат де невоїе, а сѣ спорї дмвѣдътрѣ прїмарѣ, шї а сѣ адѣоці дн капїталъ шї дн кѣтева алте полїтїї шкоале реале, ка зпїлѣ че дѣпре пїлда ачелор днфїїндате дн алте статѣрї кз зпн резылат, сѣнт менїте а днсѣстра пе тїперї кз щїїндї позїтїве, а кѣрора аплїкаціе ле асїгзреазъ тїжлоаче чїпстїте де траїѣ, фолосїтоаре тот одатъ слѣшвѣї пѣвлїче шї економїеї партїкларѣ.

Комїсіа алътрѣнд апої асѣ повъ тѣсѣрѣ кѣтрѣ сїстема пѣпъ акъм зрматъ, де а цїнеа ла інстїтѣтрї пѣвлїче елевї интернї, аѣ афлат тѣлт маї фолосїторїѣ, ка сомеле че се келтѣїаѣ кз цїнереа зпѣї пѣмѣр тѣрцїїнт де тїперї, сѣ се днтревзїнгезе днтрѣ днформареа шкоалелор реале, а кѣрора фезылат сѣ ва днтїнде аспра тѣтрор ачелор че вор вої а се фолосї, рѣмїнд тотѣшї о сомъ апъалъ спре а сѣ днпѣрді ла чеї маї вреднїчї школерї, че ар фї лїпсїдї де тїжлоачеле че ар пѣтеа зрмалор дмвѣдътрї, спре а грѣвї пѣнереа дн лѣкраре а зпѣї тѣсѣрї атѣт де тѣпѣтїтоаре, шї а пѣ перде зп тїмп предїос, шї апъл школастїк че есте а сѣ днчепе. Епітропіа прїп анафора аѣ сѣпѣс сокотїнда комїсіеї, преа днълдгатылї Домн, кареле прїп лѣмїната резолвдіе дін 30. Август, аѣ днкѣвїїндат ачеле тѣсѣрї ка сѣ се шї пѣе дндатъ дн лѣкраре кѣтрѣ Епітропіа шкоалелор.

Дрепт ачїа сѣ адѣче ла кзощїнда пѣвлїкъ, кз дн зрмареа мотївелор де маї сѣс, времелнїчеще сѣ десфїїндазъ интернатъл, адекъ цїнереа евеллор шї а стїпендїстїлор кз хранъ шї дндестѣларе, шї кз пѣрїндїї шї патронїї че вор дорї ка копїї лор сѣ зрмезе ла днвѣдътрѣ, сѣ се днгрїжаскъ де кїпъл цїнереї лор шї зрмареа регълатъ ла парадос, дѣпре програма дмвѣдътрїлор пѣвлїче, еар дескїдереа шкоалелор дн капїталїе с'аѣ статорнїчїт а сѣ фаче ла 16. Септемврие.

Галац, 8. Септ. п. Дѣпъ щїреа офїціалъ адѣсѣ де паворъл дін зрмъ дн Техеран кнїтала Персіеї домнеще колерѣ де атѣт днфрїкошатъ, кѣт пе тóтъ зїоа мор кѣте патрѣзечї нерсоне, дін каре прїчїпъ мареле шах фѣцї кз тóтъ кѣртеа са дн мѣнтеле Елмос, дар тот дї мѣрї ал доїлеа фїѣз шї алдї патрѣ іпшї дін кѣртенїї сѣї. Колера аѣ лѣват дрѣмѣл кѣ-

трѣ Тазрїс, каре четате сѣтъ дн маре компїкаціе кз четѣдїле дела мареа неагрѣ, дн кѣт é маре фрїкъ де о днтїндере а воїеї шї днкóче спре Рѣсіа шї Тѣрчіа.

Бóла де вїте дн Цара ромѣнеаскъ де шї с'аѣ домолїт кѣтва, днсѣ п'аѣ днчетат де тот. Дн воїер дшї пердѣ тóтъ пѣмѣрóса чѣрдѣ де вої пѣпъ ла зпъл, пе каре апої де пѣказ дн пѣшкѣ сїпгѣр. Дн жѣдедѣл Брїлїеї ла врео треї сате кѣм шї пе зпеле інсѣле бóла тот маї прѣдеазъ дін вїте. Дн Галац ла 1. шї 3. Септ. пїкарѣ фѣрѣ весте треї вїте кз кóрне, дн зрмал кѣреїа се шї лѣарѣ тѣсѣрї стрїнсе шї ачеле вїте се днгрорпарѣ кз тотѣл, де шї се зїчеа, кз п'ар авѣ сїмптоте де чѣмъ (Ла мѣлте локѣрї пѣ с'аѣ пѣзїт порзпчїле де а се днгрора вїтеле кз тотѣл шї авем датѣрї сїгѣре, кз песте пѣдїп вор трече ла Брашов сѣте де пеї морѣчѣнї). Дн сатѣл Мѣнчїна пѣлѣ ла 8. Септ. п. пїкасерѣ 156 вої. Тот аша се крѣде, кз сечета маре шї лїпса де апъ вѣпъ дескїде дрѣм ларг чѣмеї де вїте. — Токма акъм сосї дін Бѣлгарїа старостеа де моканї стражѣмещерѣл Іоан Чепескъ, каре пе репортѣ, кз аколо дн цїпѣтрїле Бавадар, Мачелїн, Ісакѣа шї Хїршова днчетѣ бóла вїтелор кз тотѣл, іар дн пѣрцїле Сїлїстрїеї с'ар фї маї домолїт; дар дн цїпѣтѣл Тѣртѣкаїї шї ал Рѣшчѣкълї допнеще атѣт маї днфрїкошат шї се паре кз се траде спре Вїдїн дн сѣс.

Chronica străină.

Тѣрчіа. Дн 24. Август арсерѣ 800 касѣ дн четатеа Адрианопол.

Дѣпъ щїрї венїте дн кнпїтала тѣрчѣаскъ дела Кавкас прїп Трапезвнт зп епїр черкасїан рѣдїт кз Шамїл авѣ о ловїре крѣнтъ кз тѣскалїї, дін а кѣрор артїлерїе шї рѣпї кз сїне треї тѣсѣрї.

Рѣсіа. Дела марцїнї, 7. Септ. Дѣпъ Газета зпїверсалъ кѣтаре граф Зїелїнскї с'ар фї адресат маї дѣпъзїї кѣтрѣ D. Maïendorф солъл рѣсеск дін Берлїн кз ачѣа рѣгаре, кз дѣпъ че ел, графъл ар фї днсѣрчїнат де кѣтрѣ воїерїтеа галцїанъ шї де кѣтрѣ тоді полонїї еміграді сѣ факъ пашї де сѣпѣнере а тѣтрор полонїлор ла днтѣратѣл рѣсеск, пѣмїтѣл сол сѣї паштезе ла Петерсѣврг черерѣа. Ачѣаста се шї фѣкѣ; дар днтѣратѣл Рѣсіеї лѣпѣдѣ черерѣа кз маре скѣрѣїре шї тотдеодатъ декларѣ, кз нїчї одатъ пѣ ва трата кз револѣцїонарї, нїчї одатъ днчеркѣрї револѣцїонаре пѣ ва спрїжонї, чї орї кѣнд шї орї знде с'ар еска де ачелеа ле ва осѣндї. Песте пѣдїп рѣсѣл днтѣртѣшї ачѣастѣ прїчїпъ дн тонъл чел маї прїетїнос кз кабинетеле дін Вїена шї Берлїн. — Дакъ дн адеѣр полонїї аѣ маї фѣкѣт шї асеменеа паш, апої пѣвзпїа лор пѣ маї аре марцїнї.

Франца. Парїс, 10. Септ. Марїна францозїлор се мѣлдещѣ кз 140 офїцерї маї марї шї сѣвалтернї. Абд-ел-Кадѣр се афлѣ пе пѣмѣнт марокан шї адълѣ трѣпѣ нóз дін тоате зпгїрїле.